

Høringssvar – forslag til forvaltningstiltak for høsting av hummer

Privat høringssvar

Jeg er positiv til forslaget om å gå over til ryggskjoldlengde som målemetode. Jeg er også positiv til målrettede tiltak som sikrer en bærekraftig hummerbestand. Jeg mener derimot at kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok til å begrunne at maksimalmålet som i dag gjelder fra svenskegrensen til og med Agder, skal utvides til hele landet.

Min innvending er ikke at et maksimalmål ikke virker. Flere store individer vil overleve fisket, og forskning viser at store individer har viktige funksjoner i bestanden. Spørsmålet er om ytterligere vern gjennom samme maksimalmål er nødvendig og forholdsmessig i områder med langt lavere fiskepress og en annen størrelsesstruktur enn i Sør-Norge.

Store geografiske forskjeller i fiskepress og kunnskapsgrunnlag

Fiskeridirektoratet peker selv på at kunnskapsgrunnlaget er svakere nordover, og de detaljerte konsekvensberegningene bygger i hovedsak på data fra Skagerrak og Vestlandet. Etter mitt syn er det problematisk å bruke manglende kunnskap som begrunnelse for å innføre samme regulering i områder hvor man ikke har dokumentert at problemet reguleringen skal løse, foreligger i samme grad.

Alle som skal fiske hummer må registrere seg. Av de registrerte for årets fiske per i dag er om lag 7 prosent bosatt i Trøndelag eller lenger nord, og om lag 24 prosent dersom Møre og Romsdal tas med. Bosted er selvsagt ikke identisk med fiskested, men hummerfiskets karakter gjør det til en rimelig indikator på hvor fisket foregår. At bare 17 av om lag 3 400 registrerte (pr 11/8) er bosatt i Innlandet, underbygger at registeret i stor grad gjenspeiler fiskets geografi. Sett opp mot de enorme kyst- og skjærgårdsarealene nordover tilsier dette et vesentlig lavere fiskepress per egnet område.

Lokale fangstdata illustrerer en helt annen størrelsesstruktur

Jeg har registrert lengden på 43 hummere fra mine egne fangster de siste fire sesongene. Gjennomsnittlig totallengde er 34,7 cm. Med det foreslåtte maksimalmålet ville 23 av 43 hummere, altså over 53 prosent, måttet settes tilbake. Til sammenligning har bare én av de 43 vært under dagens minstemål.

Dette er naturligvis ikke et representativt bestandsestimat, og jeg bruker ikke tallene som bevis for bestandstilstanden i Trøndelag. De illustrerer derimot at størrelsesstrukturen – og dermed den praktiske effekten av et maksimalmål – kan være svært forskjellig fra områdene som ligger til grunn for konsekvensberegningene. Det bør etter mitt syn undersøkes før én nasjonal grense innføres.

Stor hummer kan være et trekk ved en lite beskattet bestand

Forskningen på europeisk hummer viser at fiske kan endre både størrelsesstruktur, vekst og parringssystem. Tonje Knutsen Sørdalens doktorgradsarbeid viser blant annet at hunner foretrekker store hanner, at dominans i stor grad er størrelsesavhengig, og at dominante hanner kan fordrive andre hanner fra skjul. Hummer er dessuten stedfast og lever innenfor begrensede leveområder.

Det er derfor biologisk plausibelt at gode hummerlokaliteter i en bestand med lav fiskedødelighet ofte er besatt av relativt store individer. En høy andel stor hummer i teinfangst kan dermed være forenlig med den bredere og mer naturlige størrelsesstrukturen som vernetiltak nettopp søker å gjenopprette i hardt beskattede områder. Lokale leppefiskere forteller samtidig at de regelmessig må setter ut småhummer fra teinene sine. Dette er anekdotiske observasjoner, men de er konsistente med at det også foregår rekruttering.

Er ytterligere vern nødvendig nå?

Det er allerede innført en rekke beskyttelsestiltak for hummer. Blant annet er rognhummer fredet; Sørdalens materiale viser at dette kan beskytte en betydelig andel av hunnene over minstemålet. Hummer er samtidig en svært langlivet og langsomtvoksende art. Effekten av endringer i reguleringen kan derfor bruke lang tid på å slå fullt ut i den voksne bestanden.

At mer vern isolert sett vil gi mer hummer, er etter mitt syn ikke tilstrekkelig begrunnelse for ytterligere vern. Forvaltningen må også vurdere om tiltaket er nødvendig for å sikre en robust og bærekraftig bestand. Jeg kan ikke se at høringsgrunnlaget dokumenterer dette for Trøndelag og områdene lenger nord.

Forslag

Jeg foreslår derfor at dagens geografiske avgrensning av maksimalmålet beholdes inntil det foreligger et bedre kunnskapsgrunnlag for områdene lenger nord. Behovet for maksimalmål – og eventuelt hvilken grense som er riktig – bør vurderes på grunnlag av faktisk fiskepress, størrelsesstruktur og bestandsutvikling i disse områdene.

Dette har også en sosial side. Hummerfisket nordover synes å ha begrenset rekruttering av nye fiskere, og mange av dagens utøvere er godt voksne. Dersom en regulering lokalt innebærer at en svært stor andel av ellers lovlig fangst må gjenutsettes, vil det redusere attraktiviteten ved fisket. Dette bør ikke være avgjørende dersom tiltaket er nødvendig for bestanden, men det bør inngå i forholdsmessighetsvurderingen når behovet er dårlig dokumentert.

Andre tiltak – uttaksbegrensning og fangstrapportering

Fiskeridirektoratet inviterer også til innspill om andre tiltak som kan vurderes i denne eller framtidige høringer. Jeg vil foreslå at det utredes en begrensning i samlet uttak av hummer per sesong, per fisker og per båt, etter samme prinsipp som dagens begrensning i antall teiner. Dagens teinebegrensning regulerer først og fremst fiskeinnsatsen, men setter ingen grense for hvor mye hummer som faktisk kan høstes gjennom sesongen. En uttaksbegrensning vil rette reguleringen mer direkte mot fiskedødeligheten og særlig begrense uttaket fra de mest effektive fiskerne. Jeg har ikke grunnlag for å foreslå hvor en slik grense bør ligge; det bør vurderes av forvaltningen på bakgrunn av bestands- og fangstdata.

En slik regel vil naturligvis være vanskelig å kontrollere fullt ut, men det bør ikke i seg selv være avgjørende. Uttaksbegrensninger er et innarbeidet virkemiddel i forvaltningen av andre sårbare ressurser, blant annet villaks, og bygger også der til en viss grad på den enkelte fiskers etterlevelse.

Jeg vil samtidig foreslå obligatorisk fangstrapportering for hummerfiskere. Når alle hummerfiskere allerede må registrere seg før fisket, bør terskelen være lav for å kreve en enkel rapportering av fangst etter sesongen, gjerne også med geografisk angivelse. Jegere er allerede pålagt å rapportere jakt og fangst. En tilsvarende ordning for hummer vil over tid gi forvaltningen et vesentlig bedre datagrunnlag for å vurdere faktisk uttak, geografisk fiskepress og behovet for framtidige reguleringer. Dette vil blant annet kunne

redusere den kunnskapsmangelen om fiskepress og bestandssituasjon nordover som er omtalt i denne høringen.

Kilder

Fiskeridirektoratet: Høring av forslag til forvaltningstiltak for høsting av hummer.

Sørdalen, T. K. (2019): Marine reserves and selective fishing shape mating behaviour, secondary sexual trait and growth in European lobster. PhD-avhandling, Universitetet i Oslo.

Sørdalen, T. K. mfl. (2018): Harvesting changes mating behavior in European lobster. *Evolutionary Applications* 11(6): 963–977.